

5. Verotusvalmisteluvirasto

Verotusvalmisteluviraston kertomus v:lta 1943 sisälsi seuraavaa:

Kertomusvuoden aikana määrättiin verotusvalmisteluviraston palvelukseen seuraavat henkilöt: viraston johtajaksi varatuomari J. R. E. Westin marraskuun 1 p:stä lukien, apulaisosastonjohtajiksi herrat T. Lampenius ja M. Y. Ainio vastaavasti tammikuun 1 p:stä ja maaliskuun 1 p:stä lukien sekä nuoremmiksi toimistoapulaisiksi rouva M. Avellan tammikuun 1 p:stä ja neiti H. Pieviläinen syyskuun 16 p:stä lukien. Viraston palveluksesta erosivat johtaja T. Tarjanne helmikuun 28 p:stä, kiinteistökasittelijä A. Ståhle syyskuun 14 p:stä, apulaisosastonjohtaja T. Lampenius helmikuun 15 p:stä ja nuorempi toimistoapulainen S. Orto tammikuun 31 p:stä lukien.

Verotusvalmisteluviraston ja taksoituslautakunnan tekemistä esityksistä ja anomuksista sekä antamista lausunnoista mainittakoon seuraavaa:

Viraston esityksestä kaupungin ja valtion viranomaiset suostuivat siihen, että viraston kaikille viranhaltijoille saatiin suorittaa kalliinajanlisäystä samojen perusteiden mukaisesti kuin kaupungin sääntöpalkkaisille viranhaltijoille. Virasto teki asianomaisille viranomaisille useita esityksiä ja anomuksia virkailijainsa vapauttamiseksi ja lomauttamiseksi sotapalveluksesta ja työvelvollisuuden suorittamisesta sillä perusteella, ettei virasto muuten verotustyöhön perehtyneen työvoiman puutteessa voinut aikanaan saada laajoiksi paisuneita ja kiireellisiä tehtäviään suoritetuksi. Helmikuun 24 p:nä virasto antoi kaupunginhallitukselle lausuntonsa osastonjohtajina toimineiden toimistoapulaisten, joiden viroista viisi kuului 37 palkkaluokkaan, viisi 39 palkkaluokkaan ja kuusi 41 palkkaluokkaan, palkankorotusanomuksen johdosta. Asia ratkaistiin kaupunginvaltuuston kesäkuun 16 p:nä tekemällä ja valtion viranomaisten hyväksymällä päätöksellä siten, että kyseisistä viroista 2 siirrettiin 36 palkkaluokkaan, yksitoista 37 palkkaluokkaan ja yksi 39 palkkaluokkaan. Apulaisosastonjohtajain tekemän palkankorotusanomuksen johdosta virasto antoi toukokuun 28 p:nä kaupungin ja valtion viranomaisille lausuntonsa esittäen heidän palkkansa korotettavaksi 2 500 mk:sta 3 800 mk:aan kuukaudessa. Marraskuun 11 p:nä kaupunginhallitus päätti suostua mainittuun anomukseen, joka myös valtion puolesta hyväksyttiin tammikuun 21 p:nä 1944.

Taksoituslautakunta teki maaliskuun 3 p:nä kaupunginhallitukselle kaksi esitystä, joista toisessa taksoituslautakunta esitti toimenpiteisiin ryhtymistä johtosäännön laatimiseksi sanotulle lautakunnalle ja toisessa uusien lainmääräysten aikaansaamiseksi sikäli, että työnantajat velvoitettaisiin lähettämään palkantarkkailuilmoitukset sen kunnan taksoituslautakunnalle, jolle asianomainen oli verovelvollinen, ja antamaan heistä täydelliset henkilötiedot. Kaupunginhallituksen jätettyä kokouksessaan huhtikuun 15 p:nä jälkimmäisen esityksen huomioonottamatta taksoituslautakunta toukokuun 6 p:nä uudisti sen. Edelleen taksoituslautakunta toukokuun 6 p:nä esitti kaupunginhallitukselle toimenpiteisiin ryhtymistä sellaisen lainmuutoksen aikaansaamiseksi, että kunnallisveron ennakkokanto kävisi mahdolliseksi.

Asianvalvojan ja hänen apulaistensa toiminnasta mainittakoon seuraavaa: Veronkavalluksesta ei ehditty nostaa syytteitä kiireellisten verotustöiden vuoksi. Valtion ja kunnan veroja valvottiin n. 220 vuosihaaste-, vararikko-, pakkohuutokauppa- ja pesäneroasiassa. Sellaisissa tapauksissa, jolloin jälkiverotusoikeutta ei enää ollut, perittiin valtiolle ja kunnalle vahingonkorvauksia yhteensä n. 16 000 mk. N. 60 virheellisen veroilmoituksen antajaa kuulusteltiin, jolloin saatiin selville ja asianmukaisesti verotettiin tai jälki-verotettiin useita miljoonia markkoja ilmoittamatonta tuloa ja omaisuutta.

Kaupunginhallituksen käsiteltävänä oli 531 kunnallisveroa koskevaa lyhennys- ja lykkäysasiaa, jotka ratkaistiin siten, että 265 tapauksessa vero poistettiin, 26 tapauksessa veron määrää oikaistiin, 106 tapauksessa veron määrä jäi muuttumattomaksi ja 134 tapauksessa veron maksuaikaa pidennettiin. Kansaneläkemaksua koskevia lyhennysasioita kaupunginhallitus käsiteli 373, määräten maksun poistettavaksi 270 tapauksessa, oikaistavaksi 91 tapauksessa ja pysymään muuttumattomana 12 tapauksessa!

Kertomusvuoden alkupuolella toimitettiin ylimääräinen verotus v:n 1941 varojen perusteella ja veroluettelon lyhennysote asetettiin nähtäväksi maaliskuun 1 p:stä 15 p:ään. Verovelvollisten lukumäärä oli 14 062 ja heille määrätty vero kaikkiaan 281 149 864 mk, kuten alla olevasta yhdistelmästä tarkemmin selviää:

	Mk		Mk
Osakeyhtiöille määrätty vero.	192 079 572	Veronkorotus lain 43 §:n pe-	
Osuuskunnille » »	14 303 180	rusteella	40 558
Muille verovelvollisille määrät-		Veron kokonaismäärä	281 149 864
ty vero	74 726 554		

Kunnallistaksoitus valmistui kesäkuun alkuun mennessä ja taksoitusluettelo oli nähtäväksi esillepantuna saman kuukauden 15 p:stä 28 p:ään. Tutkijalautakunta käsiteli sille tehdyt valitukset, joita oli kaikkiaan 2 254, heinäkuun puolivälissä. Veronkanto tapahtui neljässä erässä heinä-, elo-, syys- ja lokakuun loppupuolella. Taksoituksen tuloksesta mainittakoon seuraavaa: Verovelvollisten lukumäärä oli 156 022 ja veroäyrien 68 584 885. Tutkijalautakunnalle tehtyjen valitusten johdosta veroäyrimäärä aleni 68 108 262:een, joista tuli kiinteistötulojen osalle 5 914 114, elinkeinotulojen osalle 18 772 038 ja palkka- y.m. senkaltaisten tulojen osalle 43 422 110. Veroäyriä hinnaiksi vahvistettiin 8 mk 25 p.

Kunnallistaksoituksen jälkeen suoritettiin kansaneläkemaksujen maksuunpano. Maksuunpanoluettelo oli nähtäväksi esillepantuna syyskuun 3 p:stä 16 p:ään.

V:n 1942 tulo- ja omaisuusverotus sekä saman vuoden ylimääräinen tuloverotus ja säästöpankkien ylimääräinen verotus valmistuivat syyskuun alkupuolella ja veroluetteloiden lyhennysotteen panttiin nähtäväksi saman kuukauden 11 p:stä 24 p:ään. Tulo- ja omaisuusveroa määrättiin 124 353 verovelvolliselle ja maksuun pannun veron kokonaismäärä oli 2 530 620 855: 25 mk, jakaantuen seuraaviin eriin:

	Mk		Mk
Tulovero	1 676 150 122: 90	Lisävero perushankin-	
Omaisuusvero	359 396 871: 50	toihin	416 424 055: 15
Lisävero lain 23a §:n pe-		Jälkiveroa aikaisemmil-	
rusteella	43 288 983: 50	ta vuosilta	32 066 743: 50
Veronkorotus lain 43 §:n		Veron kokonaismäärä	2 530 620 855: 25
perusteella	3 294 078: 70		

Ylimääräisen tuloverotuksen ja säästöpankkien verotuksen tulokset näkyvät seuraavasta yhdistelmästä:

	Mk	Säästöpankkien verotus	Mk
Ylimääräinen tuloverotus		Tulovero	1 826 520
Henkilöille määrätty vero	129 932 532	Lisävero perushankintoihin...	365 304
Yhtymille » »	22 711 711		
Jälkivero aikaisemmilta			
vuosilta	2 982 422		
Veron kokonaismäärä	155 626 665	Veron kokonaismäärä	2 191 824

V:lta 1942 tulon ja omaisuuden perusteella annettavaa sotalainaa ja samalta vuodelta suoritettavaa ylimääräistä metsäveroa koskevat veroluetteloiden lyhennysotteen olivat nähtäväksi esillepantuina marraskuun 1 p:stä 15 p:ään. Sotalainaa vaadittiin 20 113 ja ylimääräistä metsäveroa 927 henkilöltä ja yhtymältä. Maksuunpanojen tuloksesta mainittakoon seuraavaa:

	Mk	Ylimääräinen metsävero	Mk
Sotalaina		Osakeyhtiöille määrätty vero	1 990 179: 75
Lainaa omaisuuden perusteella	854 278 400: —	Muulle verovelvollisille määrätty vero	4 683 643: —
Lainaa tulon perusteella .	192 512 000: —		
Vähennys lain 5 §:n nojalla	3 602 500: —		
Lopullinen lainamäärä	1 043 187 900: —	Veron kokonaismäärä	6 673 822: 75

Suhdanneverotus v:lta 1942 valmistui joulukuun puoliväliin mennessä ja veroluettelon lyhennysote pantiin nähtäväksi saman kuukauden 17 p:stä 30 p:ään. Verovelvollisia oli 2 225 ja verotuksen tuloksesta mainittakoon seuraavaa:

	Mk		Mk
Osakeyhtiöille määrätty vero	993 301 693: —	Jälkiveroa aikaisemmilta vuosilta	9 556 545: —
Muulle verovelvollisille määrätty vero	69 760 523: 25		
Veronkorotus 43 §:n perusteella	769 071: 05	Veron kokonaismäärä	1 073 387 832: 30

Kertomusvuoden loppupuolella suoritettiin sen johdosta, että tulo- ja omaisuusveron ennakkoperintä tuli voimaan v:n 1944 alusta lukien erinäisiä valmistelutöitä, kuten verokirjojen kirjoittaminen verovelvollisia varten.

Viraston käytettävänä oli v:n 1942 lopussa valtion varoilla ostettua kalustoa 528 410:65 mk:n ja kaupungin omistamaa kalustoa 406 375: 95 mk:n arvosta. Kertomusvuoden lopussa oli valtion varoilla hankitun kaluston arvo samoin 528 410: 65 mk ja kaupungin omistaman kaluston arvo 456 870: 95 mk.

Verotusvalmisteluviraston tarkkailijan kertomus v:lta 1943 oli seuraavan sisältöinen: Verotusvalmisteluviraston kuukausitilien tarkastus toimitettiin heti tilien valmistuttua ja samojen menettelytapojen ja periaatteiden mukaisesti kuin edellisinäkin vuosina. Mahdolliset huomautukset tehtiin tarkastuslausuntoon.

Verotusvalmisteluvirastossa oli vuoden aikana 81 kunnan ja 86 valtion palkkaamaa viranhaltijaa sekä 26 viranhaltijaa, jotka saivat palkkaa sekä kaupungilta että valtiolta. Tilapäisissä töissä oli 268 henkilöä.

Verotusvalmisteluviraston v:n 1943 menoarvio vahvistettiin valtion puolesta heinäkuun 2 p:nä. Menoarviossa oli verotusvalmisteluviraston menot laskettu kaikkiaan 14 235 780 mk:ksi, josta valtion osuus oli 7 697 661 mk ja Helsingin kaupungin osuus 6 538 119 mk. Suurehko erotus valtion ja kaupungin osuuskien välillä johtui siitä, ettei kaupunki huomionnut menoarviossa viranhaltijoille maksettavia kalliinajanlisäyksiä, kuten valtio, vaan kaupunginhallitus myönsi ne myöhemmin lisämäärärahoina. V. 1943 aiheutui verotusvalmisteluvirastolle menoja paitsi varsinaisesta verotuksesta myös useista uusista valtion ylimääräisistä verotuksista, kuten varallisuuden perusteella suoritettavasta verosta, samoin kuin tulo- ja omaisuusverolakiin tehdyistä muutoksista johtuvista lisätöistä. Näitä töitä sekä erinäisiä vuokramenoja varten valtio asetti verotusvalmisteluviraston käytettäväksi 1 842 378 mk:n lisämäärärahan, jota ei kuitenkaan kokonaisuudessaan käytetty yllä mainittuihin tarkoituksiin. Valtiovarainministeriö oikeuttikin tammikuun 5 p:nä 1944 verotusvalmisteluviraston ylittämään menoarvionsa tilapäisen työvoiman ja ylityömäärärahojen momenttia niillä määrillä, jotka säästyivät sääntöpalkkaisten virkain momentilta ja varsinaisen menoarvion ulkopuolella hyväksytyistä lisätyövoiman palkkausrahoista. Tilapäisen työvoiman ja ylityömäärärahojen ylitykset taas aiheutuivat viraston menoarvion hyväksymisen jälkeen säädetyn tulon ja omaisuuden perusteella maksettavan sotalainan määräämisestä sekä tulo- ja omaisuusveron ennakkoperinnän järjestämisestä. Käyttämättä jäi eri määrärahoja yhteensä 462 974: 60 mk.

Kertomusvuoden aikana kaupunki myönsi paitsi edellä mainittuja kalliinajanlisäyksiä, 1 003 531: 85 mk, myös erinäisiin palkankorotuksiin sekä viransijaisuus- ja kokouspalkkioihin lisämäärärahoja yhteensä 165 611 mk. Käyttämättä jäi eri määrärahoja yhteensä 159 899: 55 mk.

Verotusvalmisteluviraston v:n 1943 tilien loppuyhdistelmän mukaan valtion menot olivat 9 077 064: 40 mk ja Helsingin kaupungin menot 7 544 537: 30 mk. Koska valtio lisäksi suoritti henkikirjanotteista 35 000 mk ja valtion verolomakkeiden painatuksesta 210 000 mk ja kaupunki taksoitusluettelon ja kunnallisverolippujen kirjoituksesta 303 000 mk, oli valtion lopullinen osuus verotusvalmisteluviraston menoihin 9 322 064: 40 mk ja kaupungin osuus 7 847 537: 30 mk. Viimeksi mainitusta rahamäärästä on kuitenkin vähennettävä valtion ja kaupungin yhteisiin menoihin kuulumattomina tutkijalautakunnan palkat 5 950 mk, joten kaupungin lopulliseksi osuudeksi jäi 7 841 587: 30 mk.